

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE YAŞAM KALİTESİ VE FAKÜLTE KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN ALGILARI¹

THE UNIVERSITY STUDENTS' PERCEPTION OF FACULTY CULTURE AND THE QUALITY OF LIFE

Yrd. Doç. Dr. Türkan ARGON* **Arş. Gör. Meltem A. KÖSTERELİOĞLU***
turkanargon@hotmail.com mkostereli@hotmail.com

*AİBÜ. Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Öz

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte kültürü ve üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları ile fakülte kültürüne ve üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın verileri 2007-2008 eğitim öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinden elde edilmiştir. (N=460). Verilerin analizinde yüzde, frekans, ortalama ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin algılarının olumlu olduğu, üniversite yaşam kalitesi açısından en kaliteli olarak algıladıkları boyutun "Karara Katılım" boyutu olduğu, en düşük düzeyde algıladıkları boyutun ise "Gelecek" boyutu olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin fakülte kültürü ve üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarına yönelik görüşleri arasındaki ilişkilere yönelik bulgulara göre "Fakülte kültürü" ile "Öğretim elemanı-öğrenci iletişimi" "Kimlik ve "Gelecek" alt boyutları arasında orta düzeyde, pozitif yönde, anlamlı; "Fakülte kültürü" ile "Karara katılım" ve "Sınıf ortamı" alt boyutları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde, anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Fakülte kültürü, üniversite yaşam kalitesi, öğrenci algıları,

Abstract

The aim of this study is to determine the perception about faculty culture and the quality of university life by determining the relationship between the Faculty of Education students' perception of faculty culture and the quality of life. The data of the study were gained from students studying at 4th classes at the Education Faculty of Abant İzzet Baysal University (N=460). In the analysis of the data, percentages, frequency, mean and Pearson Product Moment Correlation Coefficient were used. In the study, the students' perception about faculty culture is positive; they thought that the dimension "participating the decision" was the most qualified of all; the dimension "Future" was the least comprehended dimension by the students. According to the data about the relationship between the students' opinions about faculty culture and the quality of university life, a moderate, positive, meaningful relationship was found between the sub-dimensions "Faculty Culture", "Communication among the teachers and the students", "Identity" and "Future" and a low rank, positive, meaningful relationship was determined between the sub-dimensions "Faculty Culture" and "sharing the decision", "Classroom Atmosphere".

Keywords: Faculty culture, University life quality, Students' perceptions

¹ Bu çalışmanın verilerinin bir kısmı 17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde (1-3 Eylül 2008, Sakarya) kullanılmıştır.

1. GİRİŞ

Günümüzde örgütler hayatta kalmak için değişen ve gelişen iç ve dış çevre şartlarına uyum sağlama, büyüme, gelişme, rekabet etme, daha başarılı olma gibi pek çok durumla baş etmek zorundadırlar. Bu süreçte, örgütlerin ortak değerler etrafında eylemlerini sürdürmeleri hem amaçlarını gerçekleştirebilmelerini kolaylaştıracak hem de rekabet şanslarını artıracaktır. Söz konusu bu değerler, örgüt kültürünü oluşturmaktadır. Kültür, insan topluluklarının geçmişi, bugünü ve yarını, yaşamı, üretim ve tüketim biçimleri, değerleri, bunlarla ilgili gelişmeler, insan topluluklarının sosyal ilişkileri gibi pek çok durum ve değişkenle ilişkili bir kavram olup, oldukça kapsamlıdır. Kavramla ilgili pek çok tanımın olduğu ve bunlardan hiçbirinin bu kavramı tam olarak ifade edemediği belirtilmektedir (Kemal, 2002). Peters ve Waterman'a göre örgüt kültürü, baskın ve paylaşılan değerlerden birleşip çalışanlara sembolik anlamlarla yansıyan örgüt içindeki hikayeler, inançlar, slagonlar ve masallardan oluşan bir yapıdır (Özkalp ve Kırel, 1996, akt: Boylu ve Sökmen, 2006), Henri (2006)'ye göre örgütün yazılı olmayan kurallarıdır. Kavrama yönelik yapılan tanımların çoğunda, kültürün örgüt üyelerinin tutumları ve davranışlarında görülmesi de zihinsel etkinliklerinde yaşadığına inanılmaktadır (Deterd, Schroeder ve Mauriel, 2000). Diğer yandan örgüt kültürü, toplum kültürünün bir alt ürünü ya da alt kültürüdür. Çünkü örgütler, bir varlık olarak insanlar tarafından sonradan oluşturulan yapılar ve sosyal gerçeklerdir. Örgüt ortamında bir araya gelen çalışanlar, her şeyden önce içinde yaşadıkları toplumun ve toplumsal kültürün parçaları olup, toplum ve kültür içinde yer alan çeşitli alt grupların ve kültürlerin üyeleridir. Dolayısıyla çalışanlar, herhangi bir örgüte üye oldukları andan itibaren yetiştikleri toplum ve kültürlerin özellikleri ve değerlerini birlikte örgüte taşımaktadırlar. Bu durumda örgüt kültürü, toplumun kültürüne göre bir alt kültür olarak nitelendirilebilir. Diğer yandan örgüt içindeki diğer alt kültürlere göre de bir üst (baskın) kültürdür (Şişman, 2002). Ayrıca örgütler, kendilerine özgü kültür ve alt kültürlere sahip küçük birer toplumdurlar (Morgan, 1998). Çünkü örgüt kültürü, kurum içindeki kişilerin ve grupların davranışını yönlendiren normlar, davranışlar, inançlar ve alışkanlıklar sistemi (Eren, 2001) olduğu kadar, çalışanların kişisel yaşantılarından da hayli etkilenmektedir.

Örgüt çalışanlarının davranışlarının düzenlenmesinde örgüt kültürünün örgüte olan katkıları son derece önemlidir. Yöneticilere kolaylıklar sağladığı gibi, belirsizlikleri azaltarak çalışanlara da fayda getirmektedir. Örgütteki norm, inanç, gelenek, görenek ve sembollerin bilinmesi, çalışanların davranışlarının anlaşılmasında ve örgüt stratejilerinin belirlenmesinde hem çalışanlara hem de yöneticilere büyük yarar sağlamaktadır (Arslan, Kuru ve Satıcı,

2005). Ayrıca çalışanlar ile örgüt kültürünün uyumu örgütün geleceği, başarısı ve verimliliğinde de son derece etkilidir (Şahal, 2005).

Örgüt kültürü konusunda yapılan çalışmalarda eğitim örgütleri özellikle de okullar önemli yer teşkil etmektedir. Eğitim örgütlerinin kendilerine özgü özellikleri, yoğun etkileşimlerin yaşanması, uğraşı alanlarının doğrudan insan olması onlara yönelik ilgiyi ve önemi artırmaktadır (Yılmaz ve Oğuz, 2005). Her örgüt gibi okulun da kendine özgü bir kültürü vardır (Şişman, 2002). Okullar, paylaşılan değerler, inançlar, misyon, kahramanlar, adetler, gelenekler ve tarihten oluşan yoğun bir ortak kültüre sahiptirler (Milstein, 1999; akt: Erdem ve İşbaşı, 2001). Okullar bu özellikler sayesinde kendilerine has kültür geliştirmektedirler. Ayrıca bu özellikler, öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin okullarına ait değerlerini, inançlarını ve beklentilerini pekiştirmekte (Perez ve Gomez, 1997), olumlu ya da olumsuz kılmaktadır. Literatür incelendiğinde okul kültürü ile ilgili çeşitli tanımlamalara rastlanmaktadır. Özdemir'in (2006) aktardığına göre Leithussad (1999) okul kültürünü; kurallar, inançlar ve bir okuldaki yönetici, öğretmen ve öğrencilerin davranışlarına kılavuzluk eden değerler olarak tanımlamaktadır. Deal ve Peterson (1999) okul kültürünün, okulun tarihi içinde oluşan değer ve inanç kalıplarıyla geleneklerden oluştuğunu belirtirken, Heckman (1993) ise okul kültürünün yönetici, öğretmen ve öğrencilerin paylaştıkları ve onların faaliyetlerini yönlendiren inançlar olduğunu belirtmektedir.

Diğer örgütlerde olduğu gibi okul kültürü de üyelerinin davranışlarını ve verimliliğini etkilemekte, okulun veliler ve toplum karşısındaki imajını belirlemektedir (Leifeste, 1999; akt: Erdem ve İşbaşı, 2001). Çelikten (2006)'e göre, okulları birleştiren unsurlar ne yöneticilerin baskıcı tutumları ne de yönetmeliklerdir. Okulları bir arada tutan asıl unsur okul kültürleri olup, kültür kurumda var olan öğelerden biri değil, aslında kurumun kendisini yansıtmaktadır. Okul kültürü yöneticiler, öğretmenler ve öğrencilere ait alt kültürlerden oluşmakta, kültürel uygulamalar bu grupların arasındaki etkileşime bağlı olarak gelişmektedir (Erdem ve İşbaşı, 2001). Bu tip alt kültürler bazı hâkim değerleri kapsadıkları gibi kendilerine özgü yaşam şekilleri ve değerleri de bulunmaktadır (Erdoğan, 1994).

Akademik örgütler olan üniversitelerde kültür, yönetim, akademik ve idari personel ile öğrenci alt kültürlerinin etkileşimi ile oluşmaktadır (Terzi, 2007). Üniversitelerin amacı öğretim yoluyla insan kaynakları gelişimine, araştırma ve danışmanlık yoluyla da insanların yaşam kalitesini yükseltmeye katkıda bulunmaktadır (Kabeta, 1999; akt: Buluş, 2005). Üniversite öğrencileri ise farklı kültürel alanlardan etkilenen bir gençlik kültürüdür. Zaman zaman okul, sosyal yaşam ve kendisinden kaynaklanan duygusal zorlanmalar

yaşayabilmektedirler (Rui, 1997; akt. Erdem ve İşbaşı, 2001). Üniversitenin tamamına yönelik kültürü bütün yönleri ve farklı değişkenlerin etkisiyle tek bir çalışma ile açıklamak mümkün değildir. Bu bakımdan bazı araştırmalarda kavram yer ve işleyiş olarak daraltılmış, ağırlık fakülte kültürüne verilmiştir. Fakülte kültürü, okulun resmi olarak açıklanmış kurallarının, düzenlemelerinin, amaçlarının, geleneklerinin, sembollerinin ve kazandırılmak istenen akademik disiplin kültürünün bir bileşimidir. Önemli alt kültürleri öğretim elemanı ve öğrencilerdir. Öğrencilerin bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları yanında fakülte yaşamlarından kaynaklanan değişik sorunlar, beklentiler ya da okul yaşamından aldıkları haz duygusu gibi durumları fakülte kültürünü olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu bağlamda okul kültürünün etkileşimde olduğu kavramlardan birisi de okul yaşam kalitesi olduğu söylenebilir. Hatta, üniversitelerin demokratik sürece daha çok katkı sağlayabilecek alan olarak ele alındığı araştırmalarda okul kültürü, okul yaşam kalitesi olarak ele alınıp araştırılmıştır (Doğanay ve Sarı, 2006).

Okul yaşam kalitesi, genel olarak öğrencilerin mutluluğu, okul yaşamına olan ilgileri şeklinde tanımlanmaktadır (Newcomb, Bentler, & Collins, 1986; akt.: Karatzias, Power, Swanson, 2001). Diğer bir ifade ile okulun formal ve informal yaşamının niteliklerine birlikte yer veren okul yaşam kalitesi, çocukların kendilerini mutlu ve güvende hissettikleri, sosyal ilişkilerinden ve öğrendiklerinden tatmin oldukları ortamdır (Sarı, 2007). Öğrencilerin okulda geçirdikleri zamanın eğlenceli ya da sıkıntılı olması, onların hem öğrenmesine hem de okul dışı zamanına etkisi bulunmaktadır (Fraser, 1986; Linnakyla, 1996; akt. Malin, Linnakyla, 2001). Yapılan bir araştırmada öğrencilerin okulun kültürel çevresine yönelik algılarının başarıları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir (Marcoulides, Heck ve Papanastasiou, 2005). Nitekim okulun etkililiğine yönelik yapılan araştırmalar da okul ortamının akademik başarıya önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır. Ayrıca okullar, öğrencilerin sosyal ve kişisel gelişimlerinden, diğer bir deyişle öğrencinin “bir bütün” olarak gelişiminden sorumludurlar (Marks, 1988; akt.: Sarı, 2007). Karatzias, Power, Swanson (2001)’nin aktardığına göre, okul memnuniyeti ile öğrencilerin okula olan bağlılıkları, motivasyonları, eğitimsel değerleri kabullenmeleri arasında pozitif ilişki bulunmaktadır. Bunların dışında öğrencilerin düşük okul memnuniyeti, bireysel problemleri ve motivasyon eksikliği ile okul başarıları arasında da pozitif ilişki bulunmaktadır (Porter, 1994; Baker, 1998). Ayrıca düşük okul memnuniyeti, okula yabancılaşma ve okuldan hoşnutsuzluk gibi olumsuz sonuçlara neden olmaktadır (Fine, 1986). Görüldüğü gibi okul yaşam kalitesi olarak kullanılan bu kavram, öğrencilerin yaşamlarının niteliğinin anlamını ölçmeye ve öğrencilerin

okulla ilgili memnuniyetini belirlemeye yardım etmektedir (Yılmaz, 2005). Öğrenciler yasaları, kuralları, tabuları, sosyal normları, akranları ve yetişkinlerle ilgili davranış kurallarını, sosyal kabul edilebilirliği okulda öğrenmektedirler. Dahası bu süreçte diğer öğrencilerle etkileşim içindedirler, kişiliklerini geliştirirler ve en tatmin edici toplumsal yaşamı araştırırlar (Mok ve Flynn, 2002). İnsan faktörünün büyük önem taşıdığı kurumlar olan okullarda çocuklara sunulan öğretimin kalitesi kadar, okulun genel ortamının özelliklerini yansıtan yaşam kalitesi de oldukça önemlidir (Sarı ve Cenkseven, 2008).

Batıda bugün pek çok üniversite fakülte yaşamının niteliğini ölçmeye yönelik öğrenciler üzerinde araştırmalar yapmakta, bu araştırmaların sonuçlarını eğitim-öğretim etkinliklerinin geliştirilmesinde ve eğitim ortamlarının öğrencilerin isteyerek geleceklere yerler olarak oluşturulmasında kullanmaktadırlar (Bökeoğlu, Yılmaz, 2007). Yapılan araştırmalarda okul yaşam kalitesi çerçevesinde ele alınan değişkenler farklı şekillerde olmakla birlikte, Sarı (2007) araştırmasında bu değişkenleri okula yönelik duygular, statü, öğretmen-öğrenci iletişimi, öğrenci-öğrenci iletişimi, okul yönetimi, sosyal etkinlikler, öğretim programı şeklinde belirtilmiştir. Yılmaz (2007) ise söz konusu değişkenleri öğretmen ilgisi, okuldan memnuniyet ve öğrencinin öğretmen algısı şeklinde sıralamıştır. Eğitim alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde ise bunların çoğunun yönetici ve öğretmen görüşlerine yönelik olduğu, öğrencilerin öğrenip öğrenmedikleri veya başarılarındaki gelişmeleri izledikleri görülmektedir (Yılmaz, Çokluk ve Bökeoğlu, 2006). Hâlbuki öğrencilerin okul başarılarını ve motivasyonlarını etkileyen unsurlardan oluşan ve okuldaki öğrencilerin bütün yönleriyle mutlu olabilecekleri ortamı anlatan okul yaşam kalitesi ve okul kültürünün öğrenciler tarafından nasıl algılandığının ve aralarındaki ilişkinin saptanması, eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkili bir şekilde geliştirilmesi ve öğrencilerin gelişimleri açısından büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmada okul kültürü, fakülte kültürü kavramıyla; okul yaşam kalitesi, üniversite yaşam kalitesi kavramlarıyla eşanlamlı olarak kullanılmış, aralarındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin fakülte kültürü ve üniversite yaşam kalitesine ilişkin algılarını ortaya koyarak, aralarında ilişki olup olmadığını belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin;

1. Fakülte kültürüne ilişkin algıları nasıldır?

2. Üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları nasıldır?

3. Fakülte kültürüne ilişkin algıları ile üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırma Modeli

Tarama modelinde olan bu çalışmada öğrencilerin fakülte kültürü ve üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları var olan şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır. Karasar (2005)'a göre, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımları tarama modelindedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2007-2008 eğitim öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin bölümlere göre dağılımı ve araştırmaya katılan öğrenci sayısı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayıları

Öğrenci Sayıları	4. Sınıf Öğrenci Sayısı	Uygulamaya Katılan Öğrenci Sayısı
Sınıf Öğretmenliği	298	127
Fen Bilgisi Öğretmenliği	55	55
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	63	53
Matematik Öğretmenliği	58	52
Okul Öncesi Öğretmenliği	69	59
Türkçe Öğretmenliği	167	114
Toplam	710	460

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin algılarını belirlemek amacıyla Erdem ve İşbaşı (2001) tarafından geliştirilen, Yılmaz ve Oğuz (2005) tarafından üniversitede uygulanmak üzere yeniden ele alınıp tek boyutlu olarak hazırlanan, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış olan ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin, Alpha Güvenirlik Katsayısı 0,89'dur. Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesine ilişkin algılarını belirlemek için de Doğanay ve Sarı (2004) tarafından geliştirilen "Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği" (ÜYKÖ) kullanılmıştır. ÜYKÖ, "Öğretim Elemanı-Öğrenci İletişimi", "Kimlik", "Sosyal Olanaklar", "Kararlara Katılım", "Öğrenci-Öğrenci İletişimi", "Gelecek", "Sınıf Ortamı" olmak üzere yedi alt boyuttan ve 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte, 18-24-25-30-31-33. maddeler "Öğretim Elemanı-Öğrenci İletişimi"; 6-8-12-17-23. maddeler "Kimlik"; 2-7-14-20-29. maddeler "Sosyal Olanaklar"; 4-11-16-22-27-32. maddeler "Kararlara Katılım"; 5-10-19-26. maddeler "Öğrenci- Öğrenci İletişimi"; 1-13-28. maddeler "Gelecek"; 3-9-15-21. maddeler ise "Sınıf Ortamı" boyutlarını oluşturmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları araştırmacılar tarafından yapılmış, bu boyutlarda Cronbach alfa iç tutarlılık sayısının .73 ile .84 arasında değiştiği, tamamına ilişkin Cronbach alfa iç tutarlılık sayısı .85 olarak hesaplandığı belirtilmiştir.

Bu çalışmada ise fakülte kültürüne yönelik kullanılan ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık sayısı .88; ÜYKÖ'nin Cronbach alfa iç tutarlılık sayısı .73 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Katılımcıların fakülte kültürüne ilişkin algılarını belirlemek amacıyla yüzde ve frekanslar hesaplanmış, yaşam kalitesine ilişkin algıları için de ortalamalara bakılmıştır. Fakülte kültürü ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Bu ilişkide korelasyon katsayısının (r) 1.00 olması mükemmel pozitif ilişkiyi, -1.00 olması mükemmel negatif ilişkiyi, 0.00 olması ilişkinin olmadığını göstermektedir. Korelasyon katsayısının mutlak değer olarak 0.70-1.00 arasında olması yüksek; 0.70-0.30 arasında olması orta; 0.30-0.00 arasında olması ise düşük düzeyde bir ilişki olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2003). Bunun yanında p değerinin .05'den küçük olması ilişkinin anlamlı olduğunu göstermektedir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin örgüt kültürü ve üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları ile ilgili bulgular alt amaç sırasına göre incelenmiştir.

3.1. Öğrencilerin Fakülte Kültürüne İlişkin Algıları

Tablo 2 Öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin algılarına yönelik yüzde ve frekans dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 2: Katılımcıların Fakülte Kültürüne İlişkin Algılarının Dağılımı

İfadeler	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
Fakültemizde uygulamalar esnasında bölümler arasında yüksek uyum vardır	2,4	11	8,9	41	30,2	139	38,9	179	19,3	89
Fakültenin yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılıdır	0,9	4	8,5	39	30,9	142	40,0	184	19,8	91
Fakültenin yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı fakülteyi korur.	2,2	10	20,0	92	44,6	205	20,2	93	12,6	58
Öğretim üyeleri iletişime her zaman açıktır.	2,0	9	22,6	104	26,7	123	35,0	161	13,5	62
Fakültenin eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibiyiz.	1,7	8	27,2	125	24,6	113	33,5	154	12,8	59
Farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki iletişim güçlüdür.	2,6	12	14,8	68	27,0	124	41,3	190	14,1	65
Öğretim üyelerinin öğrencilere yaklaşımı insancıldır	2,2	10	27,6	127	32,6	150	26,7	123	10,7	49
Derslerin veriliş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir.	2,0	9	16,3	75	23,3	107	42,4	195	15,4	71
Fakültenin dışarıda (kampüste, kentte) olumlu bir imajı vardır	5,0	23	31,7	146	28,0	129	27,0	124	8,0	37
Fakültenin öğretim elemanları kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içindedirler.	2,4	11	17,0	78	40,4	186	28,7	132	11,5	53
Fakülte yönetimi öğrencileri, yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik zamanında ve doğru bilgilendirir.	2,4	11	16,1	74	28,7	132	32,8	151	19,8	91
Öğretim üyeleri hatalara karşı toleranslı davranırlar.	1,3	6	18,0	83	28,3	130	34,8	160	17,0	78
Öğrenciler hocalarını farklı sorunlarını iletcek kadar yakın görürler.	2,2	10	9,8	45	22,6	104	38,5	177	26,5	122

Öğrenciler fakülteadaki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilirler.	2,0	9	11,5	53	25,7	118	42,8	197	17,4	80
Öğretim elemanları fakülte ile özdeşdir.	4,1	19	21,7	100	34,8	160	28,5	131	10,2	47
Fakülteye yeni gelen öğrencilerle eski öğrenciler çabuk kaynaşır.	3,5	16	24,8	114	28,5	131	28,9	133	13,3	61
Bu üniversitede Eğitim Fakültesi öğrencisi olmak bir ayrıcalıktır	17,4	80	28,9	133	23,0	106	18,3	84	12,4	57
Fakültenin araştırma görevlileri öğrencilere içtenlikle yardımcı olurlar	2,8	13	21,3	98	31,5	145	28,0	129	16,1	74
İdari personel öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içindedirler.	2,4	11	14,5	67	30,7	141	33,5	154	18,7	86
Fakültede öğrenci-hoca-personel arasında işbirliği ve dayanışma vardır.	1,3	6	12,2	56	32,2	148	35,9	165	18,5	85
Üniversite çağına gelen yakınlarıma bu fakülteyi tercih etmelerini öneririm	3,0	14	24,1	111	28,3	130	22,0	101	22,4	103
Fakülte, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktadır	2,6	12	20,9	96	37,0	170	28,3	130	11,3	52
Öğrenciliğim sona erse bile, kendimi Eğitim Fakültesi olarak göreceğim.	13,5	62	43,0	198	18,3	84	16,1	74	8,9	41
Fakültenin fiziki mekanları diğer fakülteye göre farklı ve özgündür.	6,7	31	15,4	71	20,7	95	35,9	165	21,3	98
Fakültede açılış, kuruluş, kapanış gibi günlerde törenlere önem verilir.	8,5	39	33,9	156	23,5	108	23,0	106	10,9	50
Fakültenin geçmişine ilişkin anılar, öyküler, olaylar eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılır.	5,7	26	26,5	122	19,3	89	31,5	145	17,0	78
Diğer üniversitelerin eğitim fakültelerinin öğrencileri ile rekabette kendimi şanslı görüyorum.	5,0	23	20,0	92	31,5	145	27,0	124	16,5	76
Toplam puan ortalaması	89,81									

Tablo 2'ye göre öğrencilerin, “Bu üniversitede eğitim fakültesi öğrencisi olmak ayrıcalıktır” (%17,4) ifadesinde “**tamamen katılıyorum**” cevabını en yüksek oranda verdikleri; “Öğrenciliğim sona erse bile, kendimi Eğitim Fakültesi olarak göreceğim” (%43,0), “Fakültede açılış, kuruluş, kapanış gibi günlerde törenlere önem verilir” (% 33,9), “Fakültenin dışarıda olumlu bir imajı vardır” (%31,7) ifadelerinde “**katılıyorum**” cevabını en yüksek oranlarda verdikleri görülmektedir.

Öğrencilerin, “Fakültenin yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı fakülteyi korur” (%44,6), “Fakültenin öğretim elemanları kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içindedirler” (% 40,4) ve “Fakülte, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri

karşılıklıdır” (%37) ifadelerinde en yüksek oranlarla “**kararsız**” kaldıkları görülmektedir.

Öğrenciler, “Öğrenciler fakültedeki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilirler” (% 42,8), “Derslerin verilmiş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir” (%42,4) ve “Farklı sınıflardaki öğrenciler arasında iletişim güçlüdür” (%41.3) ifadelerine “**katılmıyorum**” cevabını en yüksek oranda vermişlerdir.

Ayrıca öğrencilerin “Öğrenciler hocalarını farklı sorunlarını ileticek kadar yakın görürler” (%26,5) ve “Üniversite çağına gelen yakınlarıma bu fakülteyi tercih etmelerini öneririm” (%22,4) ifadelerinin “**kesinlikle katılmıyorum**” cevabını en yüksek yüzdellekle verdikleri ifadeler olduğu görülmektedir.

3.2. Öğrencilerin Üniversite Yaşam Kalitesine İlişkin Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 3: Katılımcıların Üniversite Yaşam Kalitesine İlişkin Algılarının Dağılımı

Faktörler	$\bar{x}$	Ss
Öğretim elemanı-öğrenci iletişimi	16,15	3,69
Kimlik	14,79	3,72
Sosyal olanaklar	15,65	2,34
Kararlara katılım	18,62	2,68
Öğrenci-öğrenci iletişimi	13,03	2,20
Gelecek	8,73	2,38
Sınıf ortamı	13,71	2,94
Genel Toplam	100,72	7,97

Tablo 3'e göre öğrencilerin ÜYKÖ'nün alt boyutlarına ilişkin algıları incelendiğinde, kaliteyi en yüksek düzeyde algıladıkları boyutun “Kararlara Katılım” (18,62) boyutu olduğu, bunu “Öğretim elemanı-öğrenci iletişimi” (16,15); “Sosyal Olanaklar” (15,65); “Kimlik” (14,79); “Sınıf Ortamı” (13,72); “Öğrenci-öğrenci iletişimi” (13,03) boyutlarının izlediği görülmektedir. Öğrencilerin kaliteyi en düşük algıladıkları boyut “Gelecek” (8,73) boyutudur.

3.3. Öğrencilerin Fakülte Kültürü ve Üniversite Yaşam Kalitesine İlişkin Algıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Tablo 4: Katılımcıların Fakülte Kültürü ve Üniversite Yaşam Kalitesi Algıları Arasındaki İlişki

		ÜYKÖ Alt Boyutları						
		Öğr. Elem- Öğr. İletişim	Kimlik	Sosyal Olanaklar	Kararlara Katılım	Öğr.- Öğr. İletişim	Gelecek	Sınıf Ortamı
Fakülte Kültürü	r	,450**	,409**	,079	,110*	,046	,442**	,162**
	p	,000	,000	,091	,018	,328	,000	,001
	N	460	460	460	460	460	460	460

p<.05

Tablo 4, öğrenci görüşlerine göre fakülte kültürü ve üniversite yaşam kalitesi alt boyutları arasındaki ilişkileri göstermektedir. Buna göre “Fakülte kültürü” ile “Öğretim elemanı- öğrenci iletişimi”, “Kimlik” ve “Gelecek” alt boyutları arasında orta düzeyde, pozitif yönde, anlamlı ilişki mevcutken; “Fakülte kültürü” ile “Kararlara katılım” ve “Sınıf ortamı” alt boyutları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

4. YORUM / TARTIŞMA

Okuldaki herkes kültürün etkisi altındadır (Çelik, 2007). Dolayısıyla yöneticiler ve öğretim elemanları kadar öğrenciler de okul kültürünün önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Öğrenciler eğitim ortamından etkilendikleri gibi yaşayışları, özellikleri, istekleri, farklılıkları ile bu ortamı etkilemektedirler. Örgütün kendisi ve üyeleri tarafından oluşturulan örgütsel kültürün benimsenmesi ve yaşanmasıyla örgütsel kimlik kazanılmakta (Kreps, 1986), yani kültür kurum üyeleri için aynı zamanda bir kimlik oluşturmaktadır (Şimşek ve Fidan, 2005). Araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda, Tablo 2’de de görüldüğü gibi, öğrencilerin “buldukları üniversitede Eğitim Fakültesi öğrencisi olmayı bir ayrıcalık olarak görmeleri ve öğrencilikleri sona erse bile kendilerini Eğitim Fakülteli olarak görecekerini” belirtmelerinden, eğitim fakülteli olma kimliğini benimseyip kabullendikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca örgüt kültürü oluşup herkes tarafından benimsenmişse, örgüt üyeleri o kurumu her şeyiyle sahiplenmektedir (İzğören, 1999). Terzi (2007) de başka bir üniversitede öğrencilerin fakülte kültürüne yönelik algılarını belirlemek için yaptığı araştırmada bu araştırma sonucuna benzer olarak öğrencilerin buldukları fakültenin öğrencisi olmayı ayrıcalık olarak gördüklerini tespit etmiştir.

Araştırmada öğrenci görüşlerinden “buldukları fakültede açılış, kuruluş, kapanış gibi günlerde törenlere önem verildiği ve fakültenin dışarıda olumlu bir imajı olduğu” anlaşılmaktadır. Okullarda yapılan bu tip törenler okul kültürünün görünebilen ifade biçimleri olup, oldukça önemlidir. Okul kültürü, bu yaşam biçimi içindeki inançlar, değerler, kahramanlar, adetler, gelenekler, ortak misyon ve tarihten oluşmaktadır. Okul kültürü gelenekselleşmiş etkinlikler olarak tanımlanan bu tip törenler yoluyla örgüt üyelerine aktarılmakta zamanla tüm okulun paylaştığı vazgeçilmez bir yaşam biçimi haline gelmektedir (Can, 2008). Bu durumda bir kurum için önemli kültürel araç ve taşıyıcı olan törenlerin araştırma kapsamındaki fakültede yapıldığı ve işlevini gördüğü söylenebilir. Yılmaz ve Oğuz (2005) da başka bir fakültede bu konuda yaptıkları araştırmalarında öğrencilerin buldukları fakültede öğrenci olmayı ayrıcalık olarak gördüklerini, fakültelerinin dışarıdaki imajını olumlu algıladıklarını tespit etmişlerdir. Bu durum araştırma sonuçları ile paralellik taşımaktadır.

Araştırma kapsamındaki öğrenciler “fakültenin yöneticilerinin dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı fakülteyi koruması, fakültenin öğretim elemanlarının kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içinde olmaları ve fakültenin aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılması” konularında kararsız kaldıkları anlaşılmaktadır. Yılmaz ve Oğuz (2005)’un araştırmasında da öğrencilerin bu konularda kararsız kaldıkları görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin fakültenin yönetim işlerini bilmemeleri ve yakından tanık olmamalarından kaynaklanabilir. Yöneticinin sağlıklı bir okul-çevre ilişkisi geliştirmesinde okul kültürünün çevreye tanıtılması son derece önemlidir. Çünkü çevre okulun kültürünü tanıdığı ölçüde, okula sahip çıkacaktır (Özdemir, 2006). Öğrenciler ise okul kültürünü ve okulu çevreye tanıtmak, olumlu imaj oluşturmak için oldukça zengin kaynaklardır.

Öğrencilerin, “fakültedeki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilme, derslerin verilmiş şeklinin bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici nitelikte olması ve farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki iletişimin güçlü olması” ifadelerine katılmadıkları tespit edilmiştir. Erdem ve İşbaşı (2001)’nin yaptığı araştırmada da derslerin verilmiş şeklinin beceri ve düşünce geliştirici nitelikte yapılmadığı, bölümler arasında uyum olmadığı sonuçları, bu araştırma sonuçları ile benzerdir. Halbuki üniversiteler bireyleri eleştirel ve kritik düşünceye sahip, hak ve sorumluluklarını kavrayan bireyler olarak yetiştirmelidir. Bu durumda eğitim sürecin irdelenmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerektiği söylenebilir.

Öğrenci algılarına göre “kesinlikle katılmıyorum” yargısında en yüksek yüzdeye sahip olan ifadeler, “öğrencilerin hocalarını farklı sorunlarını ileticek kadar yakın görme ve üniversite çağına gelen yakınlarına bu fakülteyi tercih etmelerini önerme” ifadelerinde olduğu saptanmıştır. Terzi (2007)’nin araştırmasında ise öğrenciler öğretim elemanlarının öğrencilere yaklaşımını çoğunlukla yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin ÜYKÖ’nün alt boyutlarına ilişkin algıları incelendiğinde, kaliteyi en yüksek düzeyde algıladıkları boyutun “Kararlara Katılım” boyutu olduğu, bunu “Öğretim elemanı-öğrenci iletişimi”, “Sosyal Olanaklar”, “Kimlik”, “Sınıf Ortamı” ve “Öğrenci-öğrenci iletişimi” boyutlarının izlediği görülmektedir. Öğrencilerin kaliteyi en düşük algıladıkları boyut ise “Gelecek” boyutudur. Görüldüğü gibi öğrenciler yaşam kalitesi açısından “Karara katılım” boyutunu diğer boyutlardan daha kaliteli bulmaktadırlar. Bu durum öğrencilerin demokratik bir ortamda öğrenim gördüklerinin göstergesi sayılabilir. Çünkü, öğrencilerin karar sürecine katılımı işbirliğine ve sorumluluk bilincine dayalı bir ortam yaratılmasını sağladığı gibi, onların demokratik yaşama uygun davranışlar geliştirmesini de sağlamaktadır (Aydın, 2000). Karara katılma kurum üyelerinin örgütsel ve kurumsal amaç ve programlarla özdeşleşmesine de yardım etmektedir (Aydın, 1998). Ayrıca bu durum, öğrencinin mesleki ve kişisel gelişimine de olumlu katkı sağlayacaktır. Bu sayede öğrenciler davranışlarının sorumluluklarını da üstleneceklerdir. Karara katılma, alt kademelere yenilik, değişiklik, fikirlerin benimsetilmesi ve sosyal tutumların değiştirilmesinde de etkin bir araçtır (Eren, 2003). Bu durumda üniversitede oluşturulacak yaşam kültüründe öğrencilerin karar süreçlerine katılmalarını sağlamak hem demokratik bireyler yetiştirilmesi hem de okullarda demokratik yönetimin gelişmesi açısından büyük önem taşıdığı belirtilebilir.

Karara katılım boyutunu ikinci sırada “Öğretim elemanı-öğrenci iletişimi” boyutu izlemektedir. Bu durum karara katılım sürecinin bir göstergesi olarak da sayılabilir. Çünkü, katılımcı karar vermenin alt boyutlarından birisi de iletişimdir (Sığrı, 2006). Karara katılımın sağlandığı ve algılandığı bir ortamda iletişim sürecinin de kaliteli ve etkili olarak gerçekleşmesi beklenilmektedir. Öğrencilerin yaşam kalitesi açısından bu boyutu diğer boyutlara göre daha kaliteli algılamalarından, öğretim elemanları ile girdikleri süreci olumlu değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Örgüt kültürünün anlamlı kılınmasında da iletişimin rolü önemlidir. Çünkü örgütsel yapı, iletişim aracılığıyla oluşturulmakta (Mumby ve Stohl, 1996), iletişim ile örgüt üyeleri arasında paylaşım süreci başlamaktadır. Kurulacak güçlü bir iletişim süreci, okuldaki öğrenci ve öğretim elemanlarının okul kültürüyle bütünleşmesini

kolaylaştıracaktır. Okulları birbirinden ayıran ve kültürel yapılarını ortaya koyan özelliklere yönelik yapılan çalışmalarda, okulların kültürel yapısının fiziksel özelliklerden çok yönetici-öğretmen-öğrenci iletişiminin yapısından kaynaklandığı belirtilmektedir. Çünkü örgütsel iletişim, örgüt üyeleri tarafından paylaşılan değerlerin, ideolojilerin, çevreye ve insana ilişkin bilginin ve rol ilişkilerinin bir özeti olup, kültürel temele dayanmaktadır (Ellis ve Maoz, 2003). Ayrıca öğretmenlerin derslerdeki eylemi, öğrencilerin öğrenme koşulları, öğrencilerin karar katılımı vb. durumlar okullardaki kültürel yapıyı belirleyen önemli etmenlerdir (Celep, 2004). Bu durumda öğretim elemanlarının kurdukları iletişim sayesinde okul kültürünü öğrencilere iletip benimsetilmesinde önemli rol oynadıkları söylenebilir. Yeterli ve etkili bir öğretim elemanı öğrencilerine karşı sorumluluğunu bilen, onlarla ilgilenip ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan kişi olmalıdır.

Araştırmada “Karara katılım” ve “Öğretim elemanı-öğrenci iletişimi” boyutlarını “Sosyal olanaklar”, “Kimlik”, “Sınıf ortamı” ve “Öğrenci-öğrenci iletişimi” boyutları izlemektedir. Araştırmanın fakülte kültürü ile ilgili alt probleminde öğrencilerin görüşlerinden sınıf ortamı ve derslerin verilmiş şekline yönelik olumsuz görüş elde edilmişti. Aynı öğrencilerin yaşam kalitesine yönelik algılamalarında da sınıf ortamının diğerlerinden daha düşük sırada gösterilmesi, onların her iki duruma yönelik görüşlerinin birbirini desteklediğini de göstermektedir.

Yaşam kalitesi açısından öğrencilerin en düşük düzeyde algıladıkları boyut “Gelecek” boyutudur. Bu durumun temel nedeni öğrencilerin öğretmen olarak mezun olduktan sonra istihdam edilme konusunda taşıdıkları büyük kaygı olabilir. Çünkü öğrenciler, öğretmen olarak mezun olup bir diploma sahibi olsalar bile KPSS’ni geçmeden mesleğe başlayamamaktadırlar. Sınav kaygısına istihdam oranının düşüklüğü eklendiğinde geleceğe yönelik belirsizlikler de artmaktadır. Çünkü her geçen yıl öğretmen olarak mezun olanların sayısı artmasına karşın istihdam oranı yeterli kalmamaktadır.

Üniversitedeki yaşam kalitesi açısından öğrenci görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin üniversite yaşamını olumlu yönde değerlendirdikleri söylenebilir. Argon ve Kösterelioğlu (2008)’nin aynı üniversitenin beden eğitimi bölümü öğretmen adayları üzerinde yaptığı araştırmada yaşam kalitesi açısından algılanan en kaliteli boyut “Öğretim elemanı - öğrenci iletişimi”, en düşük düzeyde algılanan boyut ise bu çalışmadaki gibi “Gelecek” boyutudur. Doğanay ve Sarı (2006) yaptıkları araştırmada ise en yüksek ortalamaya sahip boyutun “Kimlik” en düşük ortalamaya sahip boyutun da “Sınıf ortamı” olduğunu tespit ederken; Ünal ve Çaylı (2008) başka bir eğitim fakültesinde

yaptıkları araştırmalarında öğrenci-öğretmen etkileşimi, ders işleme, öğrenciler arası ilişkiler, aidiyet boyutları için öğrencilerin verdikleri cevapların “kararsızım” düzeyinde kaldığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin fakülte kültürü ile üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarına yönelik görüşleri arasındaki ilişkilere yönelik bulgular incelendiğinde, fakülte kültürü ile öğretim elemanı- öğrenci iletişimi, kimlik ve gelecek alt boyutları arasında orta düzeyde, pozitif yönde, anlamlı; fakülte kültürü ile karara katılım ve sınıf ortamı alt boyutları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde, anlamlı ilişki saptanmıştır. İki değişken arasında pozitif ilişkinin olması deneklerin X ve Y değişkenlerine ait değerlerin paralel olarak artma ya da azalma eğiliminde olduğunu gösterirken, negatif ilişkinin olması ise değişkenlerden birine ait değerlerin artması durumunda diğer değişkenin değerinin düşme eğiliminde olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2003). Bu doğrultuda, öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin olumlu algılarının artması durumunda, üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarından öğretim elemanı-öğrenci iletişimi, kimlik, gelecek, karara katılım ve sınıf ortamı alt boyutlarına ilişkin algılarının da olumlu yönde artacağı veya tam tersi olarak fakülte kültürüne ilişkin olumlu algılarının azalması durumunda üniversite yaşam kalitesi boyutlarından öğretim elemanı- öğrenci iletişimi, kimlik, gelecek, karara katılım ve sınıf ortamı alt boyutlarına ilişkin olumlu algılarının azalacağı şeklinde söylenebilir.

5. SONUÇLAR

Öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin algılarının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesine yönelik algılarına göre kaliteyi en yüksek düzeyde algıladıkları boyut “Karar katılım”, en düşük düzeyde algıladıkları boyut “Gelecek”tir.

Öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin algıları ile üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları arasındaki ilişki incelendiğinde, fakülte kültürü ile öğretim elemanı- öğrenci iletişimi, kimlik ve gelecek alt boyutları arasında orta düzeyde, pozitif yönde, anlamlı; fakülte kültürü ile karara katılım ve sınıf ortamı alt boyutları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde, anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

6. ÖNERİLER

Fakülte yönetimiyle ilgili öğrencilerin kararsızlığını gidermek için zaman zaman öğrencileri bilgilendirme çalışmaları yapabilir.

Fakülte öğretim elemanları öğrencilerle kurdukları iletişime biraz daha özen gösterip, derslerde düşünce ve beceri geliştirici etkinliklere yer veren uygulamalara ağırlık verebilirler.

Farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki etkileşimi artırıcı etkinlikler düzenlenebilir.

Öğrencilerin fakülteden beklentileri belirlenip, bu beklentilerin karşılanması yoluna gidilebilir.

KAYNAKLAR

- Argon, T. ve Kösterelioğlu, M. A.. (2008). Beden eğitimi öğretmen adaylarının üniversite yaşam kalitesine ilişkin görüşleri. *10th International Sport Sciences Congress Proceedings-I, October 23-25, Bolu-Türkiye*, 119-121.
- Arslan, H., Kuru, M. ve Satıcı, A. (2005). İlköğretim ve ortaöğretim okullarındaki örgüt kültürlerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 44, 449-472.
- Aydın, M. (1998). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi
- Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi*. (3. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.
- Boylu, Y. ve Sökmen, A. (2006). Konaklama işletmelerinde örgüt kültürünün temsil edilmesi: Ankara ilinde faaliyet gösteren beş yıldızlı otel işletmeleri üzerine bir uygulama. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*. 17. İnternet adresi: www.mu.edu.tr/sbe/sbedergi/dosya/Y-Boylu.pdf. 20.11.2008.
- Buluş, M. (2005). Pamukkale Üniversitesi öğretim elemanlarında akademik ortam doyum düzeyi. *PAU Eğitim fakültesi Dergisi*, 15, internet adresi: <http://egitimdergi.pamukkale.edu.tr/makale/say%C4%B116/1-PAMUKKALE%20C3%9CN%C4%B0VERS%C4%B0TES%C4%B0%20C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20ELEMANLARINDA.pdf>
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Can, N. (2008). Sınıf öğretmenliği programlarının uygulandığı ilköğretim okullarının öğrenen okulu geliştirme nitelikleri. VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı (2-3-4 Mayıs 2008 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, ss: 886-892.
- Celep, C. (2004). *Dönüşümsel Liderlik*. Ankara: Anı Yayınları.
- Çelik, V. (2007). *Eğitimsel liderlik*. (4. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Çelik, V. (2000). *Okul kültürü ve yönetimi*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:21, 2006/2, ss: 269-283, internet adresi: [http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_21/16-%20\(269-283.%20syf.\).pdf](http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_21/16-%20(269-283.%20syf.).pdf)
- Çokluk Bökeoğlu, Ö. ve K. Yılmaz. (2007). Üniversite öğrencilerinin fakülte yaşamının niteliğine ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 40(2). ss:179-204.
- Detert, J.R, Schroeder, R.G. & Mouriell, J.J. (2000). A framework for linking culture and improvement initiatives in organizations. *Academy of Management Review*. 25(4). ss: 850-863. internet adresi: http://www.accessmylibrary.com/coms2/summary_0286-677339_ITM
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2006). Öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi örneği)” *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Bahar 2006, Sayı:2, Cilt:4. İnternet adresi: http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2006_cilt4/sayi_2/107-128.pdf 12.03.2008.
- Ellis, D.G. & Maoz, I. (2003). A commutation and cultural codes approach to ethnonational conflict. *The International Journal of Conflict Management*, 14, ss: 255-272.
- Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Betas Yayınları.
- Eren, E. (2003). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- Erdoğan İ. (1994). *İşletmelerde davranış*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.
- Erdem, F. ve İşbaşı, Ö. J. (2001). Eğitim kurumlarında örgüt kültürü ve öğrenci alt kültürünün algılamaları. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, 33-57, internet adresi: <http://www.akdeniz.edu.tr/iibf/dergi/Sayi01/Erdem.pdf>
- Henri, J. F. (2006). Organizational culture and performance measurement systems. *Accounting Organizations and Society*. 31(1). ss: 77-103. internet adresi:

http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6VCK-4DXC18V-1&_user=736509&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&view=c&_acct=C000040858&_version=1&_urlVersion=0&_userid=736509&md5=33f73715d78ab45704cb64269e298c80.

- İzğören, Ş.A. (1999). *İş yaşamında 100 kanguru*. Ankara: Academyplus Yayınları.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danış. Ltd.
- Karatzias, A., Power, K.G. & Swanson, V. (2001). Quality of school life: Development and preliminary standardisation of an instrument based on performance indicators in Scottish secondary schools. *School Effectiveness and School Improvement*. 12 (3), 265-284. ERIC: EJ634728
- Kemal, A. (2002). *İşletmelerdeki örgüt kültürünün, toplam kalite yönetimine yakınlığı açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tesi. Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, İzmir.
- Kreps, G.F. (1986). *Organizational communication*. Newyork: Longman Inc.
- Malin, A. & Linnakyla, P. (2001). Multilevel modelling in repeated measures of the quality of finnish school life. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 45 (2). ss: 145-166. internet adresi: http://pdfserve.informaworld.com/943425_758064766_713696693.pdf
- Marcoulides, G.A, Heck, R.H. & Papanastasiou, C. (2005). Student perceptions of school culture and achievement: testing the invariance of a model. *The International Journal of Educational Management*. 19(2), ss: 140-152.
- Mumby, D.K. & Stohl C. (1996). Disciplining organizational communication studies. *Management Communication Quarterly*, 10, ss: 50-72. internet adresi: <http://mcq.sagepub.com/cgi/content/abstract/10/1/50>
- Mok, M. M. C., & Flynn, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: A path model, *Learning Environments Research*, 5. 275-300.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor*. Çev: G. Bulut., İstanbul: BDZ Yayınları.
- Özdemir, A. (2006). Okul kültürünün oluşturulması ve çevreye tanıtılmasında okul müdürlerinden beklenen ve onlarda gözlenen davranışlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4). ss:411-433. internet adresi: http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2006_cilt4/sayi_4/411-436.pdf

- Sarı, M. ve F. Cenkseven. (2008). İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 5 (2). İnternet adresi: <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/uib/article/viewFile/417/312>
- Sarı, M. (2007). *Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: düşük ve yüksek "okul yaşam kalitesi"ne sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sığı, Ü. (2006). Japonların kültürel özellikleri bağlamında; yönetsel, ekonomik ve sosyal süreçlerin analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), ss: 29-47. internet adresi: <http://www.iticu.edu.tr/kutuphane/dergi/s9/M01131.pdf>
- Şahal, E. (2005). *Akademik örgütlerde örgüt kültürü ve is tatmini arasındaki ilişki: Akdeniz Üniversitesi'nde doktora yapan araştırma görevlilerinin örgüt kültürüne ve is tatminine yönelik algı ve kanaatleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Şimşek, N. ve Fidan, M. (2005). *Kurum kültürü ve liderlik*. Konya: Tablet Kitabevi.
- Şişman, M. (2002). *Örgütler ve kültürler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Terzi, A.R. (2007). Üniversite öğrencilerinin fakülte kültürüne yönelik algıları (Giresun Eğitim Fakültesi örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 176, 98-108.
- Ünal, E. ve Çaylı, B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının fakülte yaşamının niteliğine ilişkin görüşleri (Niğde Üniversitesi örneği). *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı (2-3-4 Mayıs 2008) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*, Ankara: Nobel Yayın dağıtım, ss: 960-964.
- Yılmaz, K. (2007). İlköğretim okulu 6, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15(2), 485-490
- Yılmaz, K. (2005). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin görüşleri. *Pamukkale Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17(1), 1-13.
- Yılmaz, K. ve Oğuz, E. (2005). Eğitim bilimleri fakültesi öğrencilerinin fakülte kültürüne ilişkin algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 38 (1), 101-122. internet adresi: http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/pdfiler/2005_1/101-122.pdf
- Yılmaz K., ve Çokluk Bökeoğlu, Ö. (2006). Fakülte yaşamının niteliği ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Bahar 2006, Sayı:2, Cilt:4, İnternet adresi: http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2006_cilt4/sayi_2/201-210.pdf 12.03.2008.